

Cáv – Papok törvényei

Cáv Hetizsakaszok tartalma **IX**

Pársát Cáv (3Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetizsakasza. Magát az egész harmadik könyvet „Vájikrá”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kitüntetett helyen az áldozathozatalok állnak.

Az oltáron égő tűz sosem aludhat ki. Még szombaton is kellett tűzifát tenni az oltárra. Ezen égnek el a teljesen elégő égőáldozatok; a béke-, vétek- és bűnáldozatok zsírja; valamint a lisztáldozatból elkülönített „maroknyi” rész, illetve az egész lisztáldozat, ha kohén hozta azt. Minden reggel egy kevés hamut leszednek az oltárról, és ha már nagyon sok gyűlt össze, akkor az egész hamut kiviszik a táboron kívülre. – **3Mózes 6:1–16.**

A kohániták fogyasztják el a vétek- és bűnáldozat húsát, valamint a lisztáldozat el nem égetett részét. A békeáldozatot az fogyasztja el, aki hozta, kivéve azokat a meghatározott részeket, amelyek a kohénnek járnak. Az áldozatok szent húsát csakis rituálisan tiszta személyek fogyasztják el, az arra kijelölt szent helyen és egy meghatározott időintervallumon belül. – **3Mózes 6:17–7:38.**

Az étkezési szabályok kapcsán a Tóra figyelmeztet, hogy tilos az állat háját és vérének fogyasztani. – **3Mózes 7:22–27.**

Áron és fiai hét napon át tartózkodnak a Szentély falain belül, s ez idő alatt Mózes különböző áldozatokkal pappá avatja őket. – **3Mózes 8.**

צו

שבת שלום

Hetiszakasz:

CÁV (צו)

PÉSZÁCH

Kibújhat-e a gonosz a bőreből? – Erről mesél a Nagyszombat

A közelgő pészách ünnepe arra készítet minket, hogy a jóság és a gonoszság küzdelmével, és a jóság gonoszság feletti győzelmével foglalkozzunk. Ilyen küzdelmeket több szinten is vívünk: egyéni személyes, és világi, országos szinten is. A személyes belső küzdelem irányulhat például az egoista, nárcisztikus viselkedés, vagy a negatív hozzáállás ellen.

A zsidóság elismeri, hogy gyakran konfliktusokkal jár a túlélés. Vannak olyan harcok, melyeket zsidó identitásunk kíván meg, de vannak olyanok is, amelyek az egész világot érintik: az istenhit, az erkölcsös viselkedés témái. Amikor Isten elítéli a bálványimádást az ókori kánaáni-ták körében, azt mondja, mind tűzben fognak elégni, mert hamis isteneket imádnak.

De vajon ez lenne a zsidóság végső célja, hogy pusztuljon el az, aki nem egyezik hitében velünk? A hászidizmus másképp gondolja, és egy magasabb eszményt mutat be: a gonosz jóvá változásának lehetőségét, a sötétség elűzését a fényel. Világi szinten az ellenségből barát lesz. Belső, személyes szinten a rossz ösztönök megváltoznak, és a jó szolgálatába állnak. Amikor már a hibáink is jóra fordulnak és az istent és a szentséget kezdik szolgálni, az az igazi megtérés.

Erre találunk példát az aktuális hetiszakaszunkban is. Az első nagy hiba, ami történt, hogy Ádám és Éva ettek a tiltott fáról. Addig az isteni lélek együtt élt velük az édenkertben, de ez a hiba arra vezette, hogy elváljon tőlük és saját útjukra engedje őket. A hetiszakaszunkban avatják fel a Miskánt hét nap alatt, és ez annak az első hibának a jóvátételét jelenti. Egyrészt az isteni lélek újra jelen lesz az emberek

életében, és velük lakik, másrészt a hét napos avatás a teremtés hét napjára utal, ami visszahozza az Ádám és Éva bűne előtti tisztaságot.

A nagyszombatnak nevezett pészách előtti utolsó szombat elhozza nekünk a rossz ösztönneink jóvá változtatásának lehetőségét is.

A kivonulás előtt szombaton, amire most emlékezünk, az egyiptomiak, akik kínozták s dolgoztatták a zsidókat, már elszenvedték a csapásokat, uralkodójuk a Fáraó azonban még mindig nem engedte el a népet. Ekkor az elsőszülöttek ellene fordultak. Mondhatjuk, hogy azért, mert az elsőszülöttek halála annyira megfélemlítette őket, és ezért álltak Mózes mellé. De a lubavitsi Rebbe szerint ez ennél mélyebb ok miatt volt. Szerinte itt kezdődött a belső természet megváltozása a szellemi élmény által. Az ókori Egyiptom a gonoszság mélységének jelképe, ami a szellemiség ellentéte, de ezen a szombaton a bölcsesség „nagy csodája” történt meg magában Egyiptomban: az egyiptomi elsőszülöttek – a jövő vezetői – a zsidóság mellé álltak.

Noha a fáraó nem változtatott gonosz szándékán, és emiatt a tizedik csapás is megtörtént, illetve a szétválasztott tengerbe vesztek a katonák is, az elsőszülöttek lázadása mégsem volt hiába, mert ez volt a jövőbeni változások kezdete, amikor a gonoszság jóra változik, minden sötétség fényé, és minden erőszak jó erővé.

Ezért mondjuk a pészách széder végén, hogy „jövöre az újjáépült Jruzsálemben” – vagyis az újjáépült Szentélyben -, a Messiás napjaiban, amikor az emberiség egyesül egy nagy változás eredményeként, a jóság elismeréseként!

Boldog és kóser pészachot mindenkinek!

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

Naftali Krausz: Haszid folklór tükrében

A HASZIDOK IMÁJA...

Szakaszunk folytatja az áldozatok taglalását. Ma, hogy nincs Szentély és nincsenek áldozatok – ezek helyét az ima foglalja el. Ez rejlik a következő Írásversben is: „Ajunk fohásza az áldozati marhák helyett” (Hósea, 14, 3).

A haszid irodalomban, akár csak a zsidó folklórban, központi helyet foglal el az ima, módja, értelme, jelentősége.

A **Sulchán Áruch** szerint nem szabad, hogy az imák közé – amik az áldozatot helyettesítik – „idegen gondolatok” (**Máchsává Zará**) keveredjenek, mert ezek semmissé teszik, az imát, akár csak annakidején az áldozatot.

Egyszer egy csoport „mitnágéd” (a **haszidizmus ellenzői**) átutazván Ruzsin városán, meglátogatták reb Jiszráélt, a helybéli cádikot.

– Íme, mi, akik istenes emberek vagyunk – fordultak a cádikhoz, nem titkolva abbeli szándékukat, hogy vitatkozni kívánnak vele – életünk egy részét a Tóra-tanulásnak szenteljük, előírt időkből imádkozunk. Az ima után rögtön, amikor a tálit és tfillin még rajtunk van, hozzáfogunk a Misnájesz tanulásához. Ezzel szemben a haszidok, nem elég, hogy nem az előírt imaidőben imádkoznak, ráadásul utána még áldomást is isznak, vagyis jól bepálinkáznak. És ezek után ők magukat haszidoknak – jámboroknak – nevezik, bennünket meg mitnágédnek – ellenzéknek – holott ez pont fordítva igaz.

A rebbe samesze nem bírta kivárni, míg az megadja nekik a választ, közbeszólt:

– A haszidizmus ellenzői hideg fejjel imádkoznak, fohászukban egy csepp melegség sincs. Mintha a holtak imája lenne, Isten ments. Ezért aztán logikus, hogy ima után Misnájeszt tanulnak, mert azt éppen, hogy Jahrzeitkor (halálozási évforduló) szokás. A haszidok viszont, istenszolgálatukat lelkesen, szívük minden melegével végzik. Az élő embernek pedig időnként szüksége van egy kis itókára...

A samesz kéretlen magyarázata után, a cádik kifejtette álláspontját:

– Ti is tudjátok, mióta nincs Szentély és áldozat-bemutatás, azóta csak imádkozhatunk. Bölcséink is azt mondják, „**az imákat a mindennapi áldozatok (támid) helyett vezették be**”. Na már most, miként az áldozatot, amit a nem megfelelő gondolat érvénytelenít, akként az imát is semmissé teszi, ha az imádkozó közben rosszra gondol. Ez azért van így, mert a **Rossz Ösztön (Jécer Hára)** mindent elkövet, hogy eltérítse az imádkozó ember gondolatait, és szándéka ellenére olyasmi járjon az eszébe, ami szöges ellentétben van az ima tartalmával és szellemével.

A haszidok – ennél fogva – azt a trükköt alkalmazzák a **Rossz Ösztön** ellen, hogy ima után isznak egy pohárka pálinkát, egymásnak **Lechájimot (egészségére)** kívánva. Eközben pedig elmondják egymásnak gondjaikat, kívánságaikat, mire a többiek rámondják: teljesítse Isten

Naftali Krausz: Haszid folklór tükrében

kérésedet! Ez pedig, bár nem is héberül mondják, mégis imának számít – és imádkozni minden nyelven lehet. És ebben az esetben a Rossz Ösztön nem látja célszerűnek, hogy beavatkozzon és zavarjon, hiszen az egész nem tűnik imának – holott ima ez a javából.

A lublini Látnoknak egyik híve arról panaszkodott, hogy „idegen gondolatok” zavarják ima közben.

– Mi az, hogy „idegen gondolatok”? – kérdezte a Látnok. – Szent embereknél, **cádikoknál**, kiknek gondolatai mindig a magasabb régiókban lebegnek és kizárólag a Tóra és a parancsolatok körül forognak, nagy néha előfordulhat, hogy becsempészi magát egy-egy „idegen gondolat”. No de nálad, a te gondolataid azok egyáltalán nem „idegenek”.

Az égőáldozat – a **Midrás** szerint – a bűnös gondolatokra nyújt bűnbocsánatot, Jonatán fordításában: „**Bocsánatul a szív gondolataira**”.

A **vétékáldozat (Chátát)**, a tényleges, azaz a tettelesen elkövetett bűnökre vonatkozik és azt oldozza fel.

Rabbi Jiszráél Szalanter azt állítja, hogy a két vétek között mély összefüggés van, miszerint a bűnös gondolatot az ember addig forgatja a fejében, mígnem eljut a tetteleges vétek elkövetéséhez.

A moglenicai rebbe észrevette, hogy egyik híve ahelyett, hogy a közösséggel együtt imádkozott volna, le-fel járkált az imaházban.

A rebbe kérdésére azt felelte, hogy ő még nem készült fel az imára, várja a megfelelő áhítatot.

– „**Az imákat a mindennapi áldozatok helyett vezették be**” – kezdte neki magyarázni a rebbe – ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy ugyanazok a szabályok vonatkoznak az imákra, mint az áldozatokra. Az áldozatokra pedig a **Talmud** azt írja elő, hogy „**annak ellenére, hogy a tűz (ami elemésztí az égőáldozatot) az égből jött le, mégis kell földi tüzet is hozni/tenni az oltárra**” (Éruvin, 23). **Ezért aztán kell, hogy embernek „saját tüze” is legyen, nem lehet mindig égi sugallatra várni...**

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Férfi és nő a Bibliában

„Megteremtette Isten az embert, képére és hasonlatosságára teremtette őt, férfinak és nőnek teremtette őket” — a bibliai Teremtéstörténet jól ismert mondatából kitetszik, hogy a két emberi nem voltaképpen olyan egymástól eltérő, ősi szerepeket jelent, amelyeket Isten hozott létre. Ugyanakkor ezek csak egymással összekapcsolódva, egymást kiegészítve alkotják-alkothatják az emberi fajt, ezt az „isteni képmást”. Nem a férfi tehát a teremtés koronája, mint azt sokan nem kis büszkeséggel állítják, hanem maga az ember. Nem véletlen, hogy a Biblia nyelvén, a héberben a férfi és a nő kulcs szavai egymással rokon szavak, s hogy mindkettő három héber betűből áll. A férfit jelentő is az **alef**, **jód** és **sin**, a nőt jelentő **isá** pedig az **alef**, **sin** és **hé** betűkből tevődik össze.

איש=férfi

אשה=nő

Ha az eltérő betűket kiemeljük, a férfi héber szavából a **jód**, a nőt jelentő héber szóból pedig a **hé** betűt, az Örökkévaló Istent jelentő, a „**hallelujából**” általunk már ismert **JA** szócskát kapjuk.

יה

Ha viszont a megmaradt, közös két betűt, az **alefot** és a **sint** összeolvassuk (és), annak jelentése nem más, mint „**tűz**”.

אש

Éppen azért mondta Rabbi Akiba, az ókor egyik legnagyobb tudósa a Talmudban: „**Férfi és nő, ha megtalálják egymást, az Örökkévaló Isten dicsfénye nyugszik közöttük, ha viszont nem, tűz emészti el őket**” ...

Ezért nevezi a **Szentírás** a nőt a férfi igazi „**társának**” (héberül ezer knegdó = **társ vele szemben**). A két emberi nem összetartozásának és egymás iránti ragaszkodásának szimbóluma az ember teremtésének történetében, hogy az asszonyt a férfi oldalbordájaként említi a Biblia, vagy amikor az első ember így fogalmaz: „**ezúttal csont ő a csontomból, hús a húsemből**” (**Mózes I. könyve, 2. fejezet 23. vers**). Az oldalbordát a középkori keresztény teológia olyan szigorúan értette, hogy annak igazolására - az anatómia tényeit figyelembe nem véve — azt állította: a férfioknak eggyel kevesebb bordájuk van, mint a nőknek...

A **Biblia** korában (eltérő szerepük ellenére) a nők szinte egyenrangúak voltak a férfikkal. **Izraelben** zsidó királynők (**Atália, Salome Alexandra**) is uralkodtak, három prófétanőt ismerünk: **Mirjámot, Debórá**t és **Huldát**. Igaz, mindhárom neve kissé kellemetlen: **Mirjám** a tenger keserősége, **Debóra** méhecske, **Hulda** pedig menyét, amelyek csípése vagy marása nem éppen kívánatos. A nők nem rejtették el arcukat (**Támár** történetében csak a prostituált tesz így), és férjhez menetelükkor nem vágatták le hajukat. A női szépségről alig lehet olyan bókot találni, amit a bibliai **Énekek énekében** már nem írtak volna le. Kétségtelen, hogy a héber **Biblia** patriarchális társadalomban keletkezett, ennek tükröződése, amit a **Szentírás** szerint **Isten** mond az asszonynak, büntetésül, az **Éden-kertből** történt kiűzetéskor: „**vágyad (vezet majd) férjed felé, ő pedig uralkodni fog rajtad**” (**ugyanott, 3. fejezet 16. vers**).

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Ám ugyanakkor a leszámazás matrilineáris volt, vagyis anyaiágon történt, Ez szabályozta a házasságkötést, különösen a mózesi törvények megszületése előtt. Ezért vehette feleségül **Ábrahám** unokahúgát, **Sárát**. Az első ősapja szavaival szólva: „**apám leszámazottja ő, de nem anyám leszámazottja, s így lett a feleségem**” (ugyanott, 20. fejezet 12. vers). S mondén bizonyonnyal ebből ered az a rabbinikus gyakorlatban elfogadott talmudi szabály, hogy a zsidósághoz való tartozásban az anyai ág a döntő: **haviad holékh áhár haém{= a gyermek az anya után megy}**).

A nők háttérbe szorítása (másodlagos szerepe), egyesek talán úgy érzik, elnyomása csupán a **Szentírás** kései korszakában, a perzsa uralom idején és révén került a zsidóságba, az időszámításunk előtti 5. századtól. Gondoljunk csak **Eszter** könyvére, ahol **Vástit, Áhásvéros** előző feleségét azért végeztetik ki vagy távolítják el, mert nem volt hajlandó a király hívására megjelenni, hogy szépségével elbűvölje férje vendégeit. Sőt, **Eszter**, miután már ő **Áhásvéros** kedvenc felesége, sem jelenhetett meg uránál, annak előzetes hívása nélkül, s az esetleges kivégzés ódiúmat is vállalnia kell, amikor férje fogadótermébe a zsidók ügyében (vagy akárcsak egy vacsora meghívással) belépni merészel.

Mint köztudomású, a vallási szertartások egy részét hagyományos zsidó környezetben a nők nem gyakorolhatják. Valójában azonban ez nem tilos számukra, csupán illemkérdés (**derekh-erec**), hogy nem vehetnek részt ezekben a szertartásokban. Havonta egyszer ugyanis, a tisztulás idején el kellene zárniuk ezektől magukat, csakhogy azt a bizonyos időt (az asszony férjén kívül) más nem tudhatja! Ezért fogalmaz úgy a Talmud, hogy a nők nem eltiltva vannak, hanem „**fel vannak mentve**” (**nasim peturot**) az időhöz kötött vallási parancsolatok (**micvák**) gyakorlása alól.

Reggel a vallásos zsidó hálát ad Istennek, hogy oly sok (a régiek megszámozták: összesen 613) vallási törvényt gyakorolhat. Ezután régenre még három, negatív mondat is elhangzott: megköszönte azt is, hogy Isten nem teremtette őt rabszolgának, sem idegennek, sem asszonynak. Ezt azonban nem megkülönböztetésképp mondta, hanem mert rájuk kevesebb törvény vonatkozik. A nők így szóltak (persze, héberül): „**Áldott légy, Örökkévaló... aki akarated szerint hoztál létre**”. Újabban pozitív módon adunk hálát, hogy szabad embernek és izraelitának teremtett minket. Majd a férfiak és a nők egyaránt az „**akarated szerint**” áldását mondják el.

MEGÉRKEZETT A MACESZ

ÁRAK: 1 KG-OS MACESZ 2.300 Ft

0,5 KG-OS MACESZ DARA 1.300 Ft

MEGVÁSÁROLHATÓ AZ IMÁDKOZÁSOK UTÁN (REGGEL-ESTE)

SMULOVICS ROBINÁL

TEL: 334-27-31

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

A MEGSZENTELT NÉP

Három hónap telt el az Egyiptomból való kiszabadulás óta, és a nép kezdett összekovácsolódni. Megérkeztek a Színáj hegy lábánál elterülő sivatagba, ahol hosszabb időre berendezkedve táborot ütöttek. Nagyjából Izrael tizenkét törzse szerint helyezkedtek el. Nem volt semmi dolguk, élvezték a szabadságot. Víz volt bőven, még mosakodni is tudtak, az égből egy héten hatszor hullott a kenyér, egyszerűen jó dolguk volt. Mózes felment a hegyre és az Örökkévaló szólt hozzá:

„Most tehát, ha hallgatva hallgattok hangomra és megtartjátok a szövetségemet, akkor értékes kincs lesztek számomra az összes népek közül, mert enyém az egész föld. És ti lesztek számomra a papok birodalma és megszentelt nép!”

Mózes lement a hegyről, összehívta a törzsek vezetőit, és elmondta nekik az Örökkévaló üzenetét. Ők továbbadták az üzenetet a törzseiknek és mindenki egy emberként válaszolt az egész népből:

„Mindazt, amit az Örökkévaló mondott, meg fogjuk cselekedni!”

Tulajdonképpen a nép még nem tudta, hogy mit kell majd megtenniük az Örökkévaló parancsolataira, mert még nem ismerték azokat, de látatlanban is elfogadták a várható törvényeket. Az egész közösség érezte az Isten jelenlétét a levegőben, hiszen Ő ott volt láthatatlanul közöttük, és ez hívőkké tette őket. Mózes visszament a hegyre, ahol további utasításokat kapott:

„Menj el a néphez és szenteld meg őket ma és holnap és mossák meg ruháikat. És legyenek készen a harmadnapra, mert a harmadik napon leszál az Örökkévaló a nép szeme előtt Színáj hegyre.”

Mózes sok mindenhez értett, de azt hogy, hogyan kell megszentelni kétmillió élő embert két nap alatt arról fogalma sem volt. Az Örökkévaló ebben is segített neki, megtanította őt egy áldásra, amivel megszentelheti a népet. (Ezt az áldást a mai napig használják a zsidók.) Más vallásban a pápa, akiről azt mondják, hogy az Isten földi helytartója, avatja szentté az arra érdemes halottat, akit egy bizottság hosszas vita után arra érdemesnek talált. A pápát emberek választják meg a hivatalára. Mózes ellenben az Isten személyesen nevezte ki földi helytartójának, és felhatalmazta, hogy kétmillió élő embert avasson szenté két nap alatt! (Micsoda különbség!)

Miután lement a hegyről közölte a néppel a következő három nap programját. Megmosakodnak, hogy tiszta legyen a testük, kimossák a ruháikat, majd törzsenként elé járulnak, hogy megszentelhesse őket. Egy törzs körülbelül százhatvanezer emberből állt. Amikor Jákob tizenkét fiával, négyszáz évvel ezelőtt letelepedett Egyiptomban még könnyen meg lehetett különböztetni a tizenkét családot. Az évek során azonban keveredtek az utódok, vegyes házasságokat is kötöttek, csapódtak hozzájuk idegen rabszolgák, akik szintén menekültek

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Egyiptomból, de végül is mindenki megtalálta a helyét valamelyik törzsben a sok - sok ember között. Másnap Mózes felállt egy sziklára, majd előtte felsorakozott a megtisztult Ruben törzse. Áldón felemelte a fejük fölé a kezeit, és elmondta az Örökkévalótól tanult áldást:

„Áldjon meg benneteket az Örökkévaló és örködjék fölöttetek. Ragyogtassa az Örökkévaló az Ő arcát reátok, legyen hozzátok kegyelmes. Fordítsa az Örökkévaló az Ő arcát felétek és szerezzen nektek békét. És ráhelyezi az Örökkévaló az Ő nevét Izrael fiaira és megáld benneteket.”

Ezennel szentté váltatok, kérlek, adjátok át a helyeiteket Simeon törzsének, hogy őket is megszentelhessem. A százhatvanezer ember elhagyta a helyét és felsorakozott Simeon törzse. Egy nap alatt hat törzset tudott így megszentelni, és a második nap megszentelte a maradék hat törzset. Így két nap alatt szentté vált Izrael tizenkét törzse. Harmadnap felsorakozott az egész nép a Színáj hegy lábánál.

„És történt a harmadik napon, midőn felkelt a reggel, voltak mennydörgések és villám-lások és nehéz felhő volt a hegyen és a harsona hangja igen erős volt és megdöbönt az egész nép, amely a táborban volt. És Színáj hegye füstölgött egészében, mivel leszállott reá az Örökkévaló tűzben és felszállott füstgomolya, mint a tűzhely füstje és regett az egész hegy igen nagyon.”

A következő számban folytatjuk a kalandot....

MEGÉRKEZETT A MACESZ

ÁRAK: 1 KG-OS MACESZ 2.300 Ft

0,5 KG-OS MACESZ DARA 1.300 Ft

MEGVÁSÁROLHATÓ AZ IMÁDKOZÁSOK UTÁN (REGGEL-ESTE)

SMULOVICS ROBINÁL

TEL: 334-27-31

A héber betűk titkai

ZÁJIN (ז)

A héber ábécé hetedik betűje a zájin, számértéke: 7.

Formája:

A zájin formája egy kardhoz hasonlít, felül a markolata, függőleges vonala a penge. Más interpretáció szerint egy koronát és egy jogart szimbolizál, uralkodást, hatalmat.

A hetes szám a hét hetedik napját, a Szombatot jelenti, továbbá azt, a hétévenkénti ciklust, melyben a hetedik évet, **smitá/szombat** évnek nevezzük. Izraelben a vallásos földművesek ilyenkor parlagon hagyják a földet, mezőgazdasági tevékenységet nem végeznek. Mindez arra emlékeztet bennünket, hogy az Örökkévaló a világot hat nap alatt teremtette a hetedik napon megpihent.

Felmerül a kérdés, a világegyetem végtelen Urának volt-e szüksége a pihenésre, mert belefáradt az alkotásba, vagy egyéb oka volt a szombati munkatiltalom parancsolatának? Természetesen az embernek van szüksége pihenésre, nemcsak azért, mert elfárad tevékenységében, hanem hogy megemlékezzen, sikerei nem kizárólag saját erején, tehetségén múlnak, hanem minden jó dolog, áldás, amit az ember élvez élete során, az Örökkévalótól származik.

A hetes számot több szombati étel héber neve magában rejti: a Szombat megszenteléséhez használt bor, héberül יין / **jájin** számértéke $10+10+50=70$, $(7+0=7)$. A kidus-t követően a kalácsra mondunk áldást, melynek héber neve חלה / **chálá**, számértéke $8+30+5=43$ $(4+3=7)$. Szombati asztal egyik tradicionális étke a hal, héberül דג / **dág**, számértéke $4+3=7$. A halas étel után következhet a leves, héberül מרק / **márak**, számértéke: $40+200+100=340$ $(3+4=7)$. A leves után pedig a hús, héberül בשר / **bászár**, számértéke $2+300+200=502$ $(5+0+2=7)$.

Ahogy már korábban említettük a teremtés hét napja megfeleltethető egy-egy évezrednek, így a **Szombat** a hetedik évezrednek, mely a Messiás királyságának ideje lesz. A héber időszámítás szerint már a hatodik évezredben vagyunk, most 5783-at irunk. Ha az évezredet elosztjuk a nap 24 órájának analógiájára, akkor kiderül, hogy a világ történetében már **Erev Sábát/Szombatot** megelőző délutáni időszak van, 12:46-kor. Ahogy a **Szombatra** készülődni kell, úgy a Messiás eljövételére is, **tesuvá-val/megtéréssel és jó cselekedetekkel**.

A **Midrás** elmondja, amikor Isten teremtette a világot, az isteni jelenlét manifesztálódott a fizikai és spirituális dolgokban egyaránt, az nyilvánvaló volt a földi világban is. Azonban hét súlyos bűn fokozatosan eltávolította Isten jelenlétét a Földről. Az első bűn **Ádám és Éva** bűne volt az **Éden** kertjében.

A második **Káin** testvérgyilkossága, a harmadik **Enós** bálványimádása, a negyedik a **Vi-zözön**, az ötödik **Bábel tornya**, a hatodik **Szodoma bűne**, a hetedik az **egyiptomiak bűne**. Ekkor lépett színre **Ábrahám**, aki megfordította ezt a negatív tendenciát, felismerte és hirdette

A héber betűk titkai

ZÁJIN (ז)

az **Örökkévaló** egyetlen voltát, ezért a jelenlét ismét kezdett leereszkedni világunkba. A másik két ősatya **Izsák, Jákób**, valamint leszármazottaik, **Levi, Kehat, Ámrám** jócselekedeteinek hatására, egészen **Mózesig**, ez a folyamat folytatódott, tetőpontja a **Szinai hegyi Tóraadás** volt. A micvák teljesítése által a jelenlét közeledik, a vétkek által pedig távolodik. A **messiási** korszakban ismét a teljes jelenlétet élvezhetjük majd.

A **zájin jelentése korona, de fegyvert, továbbá ellátást (זר / zán) is jelent**. Mindhárom jelentés a **Szombat**ra utal. A **Szombat** a teremtés koronája, a hetedik nap, áldást, ellátást hordoz, mely kihát az egész, elkövetkezendő hetünkre. A **Szombat** megőrzése által megszerzett áldás pedig fegyver, mellyel képesek vagyunk legyőzni bennünk rejlő rossz ösztönt, a **jécer hára**-t. A fent említett hetedik millenniumban **Jesája próféta** híres jövendölése szerint az emberiség fegyverekből mezőgazdasági eszközöket fog készíteni, mert nem lesznek háborúk, béke lesz az egész Földön. (**Jesája 2:4.**)

Azt pedig, hogy mennyire kell komolyan venni a fentieket, a Szombat, illetve a Messiás eljövételére való készülődést, és a hetes szám misztikumát, az alábbi két történet jól példázza:

Mose Iszerelsz rabbi, a **RöMÁ**, a **Sulchán áruch** szerzőjének édesapja, jómódú textilkereskedő volt, akinek szokása a szent **Szombat** bejövetele előtt, pontban déli tizenkettő órakor bezárni az üzletét, hogy maradjon elég ideje mind a lelki, mind a fizikai készülődésre. Egyik napon, tizenkettő óra előtt alig tíz perccel megjelent nála egy gazdag úriember, hosszú listával a kezében. Rendelését szerette volna leadni, ám a kereskedő figyelmeztette, hogy ő pontosan tizenkettő órakor be fogja zárni az üzletét. Elkezdtek átnézni a listát, és amikor már csak néhány perc maradt, a kereskedő ismét figyelmeztette a kuncaftot, pár perc múlva bezár. A gazdag vásárló ezt nem igazán vette komolyan, azonban mikor tizenkettőt ütött az óra, a kereskedő kitéssékelte üzletéből, az sem érdekelte, hogy az egész rendelést elveszítette, a hatalmas bevétellel együtt. Mikor rárakta a lakot az üzletajtóra az idegen leleplezte magát előtte, **Élijáhu próféta** állt előtte álruhában, örömmel gratulálva: **Mázi tov! Mázi tov!**, amiért kiállta ezt az igazán nagy megpróbáltatást.

Valahol, egy kis eldugott **stetel-ben** élt egy kétbalkezes, ügyfogyott zsidó, **jiddisül: slamazal**. Történt egyszer, hogy egy átutazóban lévő lottóügynöktől a falu minden lakója vett lottószelvényeket. Még **slamazal**-t is sikerült meggyőzniük, próbáljon szerencsét. **Slamazal** kitöltötte a szelvényt, majd bedobta a nagykalapba a többiekkel együtt. Mindenki legnagyobb meglepetésére **slamazal** lett a nyertes. Mikor megkérdezték tőle hogyan nyert, azt válaszolta: nagyon egyszerűen, két dologra van szükség a nyereshez: tudásra és szerencsére. Édesanyám, mondta **slamazal**, mindig azt tanította, a hét a legszerencsésebb szám, mert a **Szombat**ra emlékeztet, és a **Smitá-ra**, a **Szombatévre**. Így arra gondoltam, folytatta, hogy a hétszer hét, a legszentebb számot adja ki, ezért jelöltem be a negyvennyolcat! Az emberek felkiáltottak, mondván hétszer hét az nem negyvennyolc, hanem negyvenkilenc! Igen, mondta **slamazal**, itt jön a **mázál**, a szerencse, mivel a matematika sosem volt az erősségem.

Forrás: (tfilin)

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND ÁPRILIS 1. – 30. KÖZÖTT

1.	szombat	CÁV	SÁBÁT HÁGÁDOL	8,00	19,15	10.	N I S Z Á N
			vége: 20,00				
2.	vasárnap			8,00	19,00	11.	
3.	hétfő			7,00	19,00	12.	
4.	kedd			7,00	19,00	13.	
5.	szerda	ELSŐSZÜLÖTTEK BÖJTJE		7,00	19,00	14.	
		EREV PESZÁCH		8,00	19,00	15.	
6.	csütörtök	PESZÁCH 1.		8,00	19,00	15.	
7.	péntek	PESZÁCH 2.		8,00	19,00	16.	
8.	szombat	FÉLÜNNEP 1.		8,00	19,15	17.	
9.	vasárnap	FÉLÜNNEP 2.		8,00	19,00	18.	
10.	hétfő	FÉLÜNNEP 3.		8,00	19,00	19.	
11.	kedd	FÉLÜNNEP 4.		7,00	19,00	20.	
12.	szerda	PESZÁCH 7.		8,00	19,00	21.	
13.	csütörtök	PESZÁCH 8. MÁZKÍR: kb:9,30		8,00	19,00	22.	
		vége: 20,18					
14.	péntek	ISZRU HÁG		7,00	19,00	23.	
15.	szombat	SMINI		8,00	19,30	24.	
		ÚJHOLD HIRDETÉS					
16.	vasárnap			8,00	19,00	25.	
17.	hétfő			7,00	19,00	26.	
18.	kedd			7,00	19,00	27.	
19.	szerda			7,00	19,00	28.	
20.	csütörtök			7,00	19,00	29.	
21.	péntek	ÚJHOLD 1.		7,00	19,00	30.	
22.	szombat	TÁZRIÁ - MÖCORÁ		8,00	19,45	1.	I J Á R
		ÚJHOLD 2.					
23.	vasárnap			8,00	19,00	2.	
24.	hétfő			7,00	19,00	3.	
25.	kedd			7,00	19,00	4.	
26.	szerda			7,00	19,00	5.	
27.	csütörtök			7,00	19,00	6.	
28.	péntek			7,00	19,00	7.	
29.	szombat	ÁCHÁRÉ - KÖDOSIM		8,00	20,00	8.	
		vége: 20,44					
30.	vasárnap			8,00	19,00	9.	

Ismeretlen zsidók nyomában XXV. Feinsilber Róbert

Feinsilber Róbert, gyakori becenevén Róbert bácsi (Jemen, 1865. – Bécs 1957 ?) az 1920-as évek nyomorral sújtott Budapestjén ételt osztogató kalandor.

Családja, egy jemeni zsidó család, amikor Jemenben fellángoltak a zsidók életét veszélyeztető támadások, Jaffába menekült. A csónakban, mellyel a Jaffába induló gőzhajóhoz eveztek, az akkor tizenkét éves anyja - akinek férje akkor töltötte be a tizenharmadik életévét - szülte meg a kis Róbertet. A török fennhatóságú Jaffából családja, a nagyszülőkkel együtt – akik, miként a jemeni zsidók többsége, kitűnő arany- és ezüstművesek voltak – Hollandiába ment. Ott vették fel a foglalkozásuknak megfelelőbb új családi nevüket, az apa családja a Feinsilber, az anya családja a Feingold nevet. Az első világháború előtt Galíciából érkezett Budapestre. Az 1910-es években Szimon István rendőrfőkapitány alkalmazta a budapesti kapitányságon Feinsilber Róbertet. Az ő szobájába vezették a konstáblerek azokat az öngyilkosjelölteket, akiket a „madaras hídról”, a Ferenc József híd turuljáról szedtek le, azért hogy lebeszélje őket végzetes tettükről.

A húszas évek második felében meleg teát osztott és éjjeli menedékhelyet tartott fenn. Később gazdag embereket, cégeket, bankokat keresett fel, adományt gyűjtött. Ingenykonnyháján a Kálvin téren, a Kálvária téren, a Haller téri szegénypiacon - később a Városligetben, majd az Almássy téren – ingyen ebédet osztott az éhezőknek, naponta 200-300 adag levest. Nagy népszerűségnek örvendett, tekintélyes támogatói voltak, akik a hatóságok esetleges fellépéseitől is megvédték.

Azonban, amikor már egy évtizede működtek Róbert bácsi konyhái és neve fogalommá vált, kiderült, hogy a gazdagoktól gyűjtött élelem és ruházat jobb részét a szegények sohasem látták. Az összegyűjtött pénzek nagy részét is elsikkasztotta Róbert bácsi, aki a pénzből Bécsben két házat vásárolt. 1930-ban a segélyezések kapcsán kirobbant botrány miatt letartóztatták. A rendőrség megállapította, hogy a szélhámos bécsi vagyonát nem áll módjában elkobozni. Kiderült, hogy nem magyar állampolgár, nem szabad ellene eljárást folytatni, ezért kiutasították az országból. 1930. május 2-án elhagyta Magyarországot. Furcsa távozása és a személye körüli találgatások máig megkérdőjelezik szerepét. Bécsben, a steinhofi tébolydában hunyt el 92 éves korában.

„Feinsilber és Conrad: – két csodabogár együtt! – És hogy összekeverültek, hogy egymásra találtak! Az egyik talán jó ember is, – mindenesetre utirozza, hogy ő jó ember.... abból él.... Ő az ország jó embere, a Róbert bácsi, – a merő, csöpögő jóindulat.... A másik talán nem is rossz ember, – de hogy rosszaságát legitimálja, hirdeti, hogy ő rossz ember.... Érdekes lehet a beszélgetésük.... (Mondja, mit húzza maga ki azt a szerencsétlent a Dunából? – Mért nem hagyja maga meghalni azt, aki meg akar halni? Mit erőszakoskodik, mit toladik? Mit olyan mumus maga?)”

Füst Milán Negyedik naplófüzet 1922. október 1. – 1923. december 31.

„Harminc esztendő óta vagyok Magyarországon. Ami a vagyonomból megmaradt még, azt felajánlottam az öngyilkosok és a szegénysorba jutott emberek megsegítésére. Folytatom ezt a munkát mindaddig, amíg csak mozogni tudok. A vagyonom ugyan már jórésztben elfogyott, de ma már segítenek engem azok az emberek, akiket én mentettem meg, akiket visszaadtam az életnek. A Vásárcsarnokban a kereskedők között akadnak ismerősök, és mindenütt adnak segítséget. úgy érzem az a legnagyobb boldogság, ha enyhíthetek mások szenvedésein. Az élet célja és értelme számomra a JÓTÉKONYSÁG. Ha halálomkor lesz még némi vagyonom, azt is az utolsó fillérig a szegényekre hagyom. Az a kívánságom, ha meghalok, a legegyszerűbb fakoporsóban temessenek, és a gyászszertartáson megtakarított filléreket is adják az éhező, elesett embereknek. Még csak egyet: Nem röstellem, hogy zsidó voltam. Elvégre a tizenkét apostol is zsidó volt.”

Részlet Feinsilber Róbertnek a Magyarság 1929. július 18-ai számában megjelent önéletrajzából.

Forrás: (wikipedia)

Pészáchi „kisokos”

Pészah (héberül: פֶּסַח) az egyiptomi kivonulás ünnepe.

Az elkerülés ünnepe (**hág hápeszáh**) kifejezés ebből a tórai szakaszból ered, mivel az izraeliek házáinak elkerülését a héber szöveg a peszáh szóval fejezi ki (פסח היה).

A bibliai tíz csapás (mely Egyiptomot érte) közül az utolsó volt az elsőszülöttek halála, ezt a csapást az izraelieknek nem kellett elszenvedniük, mert házaikat megjelölték egy bárány vérevel, így a halál elkerülte fiaikat. A csapás után a fáraó engedélyezte, hogy a rabszolgaként élő zsidók elhagyják az országot. Éppen ezért nevezik a szabadság ünnepének (**hág háhéruť**) is. Az ünnep első napja az Egyiptomból való kivonulásra, utolsó napja pedig a tengeren (**Nádas tenger, Jám Szuf**) való átkelésre emlékezteti az ünneplő zsidóságot. Ez a két nap az igazi ünnep, a közbenső napok csak félünnepek. A nyolcadik (**Izraelben a hetedik**) napon megemlékeznek a halottakról is (**mázkir**), mint minden nagyünnepen.

A kovásztalan kenyerek ünnepe (**hág hámacot**) elnevezés szintén a szabadságra, szabadulásra emlékezteti a zsidóságot. A kovásztalan kenyér, vagyis a pászka (**mácá, macesz, laska**) volt a szegények és a rabszolgák kenyerere. Nevezik nyomorúság kenyerének (**lehem óni**) is, hiszen a rabszolgasorban tengődő zsidóság ezt fogyasztotta mindennapi ételként. Az egyiptomi fogságból menekülő zsidóknak sem volt idejük és módjuk a tésztát megkeleszteni. A **pészah**, akárcsak a keresztény húsvét, mindig a tavasszal, a természet éledésének idejében köszönt be, ezért is természetes, hogy a tavasz ünnepe (**hág hááviv**) névvel is illetik. Az ünnep után volt az első termések utáni áldozatok bemutatása a szentélyben.

Az ókori **Izraelben** az ünnep második napján kezdődött az árpa aratása. Ehhez kapcsolódik, hogy az ünnep második napján kezdték el az **ómerszámlálást** is, mely a **hetek ünnepén, sávuotkor** ért véget (ekkor ettek először új kenyeret). Úgy számolták a napokat (és heteket), hogy naponta egy-egy kalászt félretettek, s ha hét kalász összegyűlt, kévébe (**héberül: ómer**) fonták őket. Amikor a hét kéve összegyűlt, a következő (az ötvenedik) napon tartották az új kenyér ünnepét, ebből alakult ki később a keresztényeknél a pünkösd.

A három zsidó zárandokünnep egyike a pészah.

Amikor még állt a szentély, Izrael népe Jeruzsálembé vonult és áldozatot mutatott be Istennek. Minden család egy bárányt áldozott, majd sütve el is fogyasztották.

Ilyenkor a zsinagógákban az ünnep elején (emlékezvén a szabadulásra) **hálélt** (הלל), az ünnep végén (a tengeren való átkelés emlékére) **fél hálélt** mondanak. **Hálélnék** nevezik a 113-118. zsoltárok csoportját, a **fél hálél** mondásakor kimaradnak az örömet kifejező zsoltárok (115-116.), mert a vízbe fulladt egyiptomiakat is Isten teremtette.

A zsidó naptár szerint **niszán 14. és niszán 21.** között tartják az ünnepet, az **Izraelen** kívüli zsidóság számára azonban **niszán 22-ig** tart.

Izraelben az ünnep első és hetedik napja a tényleges ünnep (munkaszünettel), a második és nyolcadik nap csak félünnep (**hol hámoéd**). Ezekén a napokon felolvasást tartanak a **Tórából és a háftárából**, valamint az imarend is másképpen alakul, mint átlagos napokon. **Izraelen** kívül ezeket a félünnepeket teljes értékű ünnepként tartják meg. **Izraelben** az ünnep jelenti a száraz évszak beköszöntét, ez az imarendben is megmutatkozik. A délelőtt esedékes **muszáf** (**jelentése: többlet**) imában az esőt kérő részt lecserélik harmatot kérőre. Kedvelt olvasmány különösen a **pészahi szombatokon és péntek délutánonként, esetleg a széder-esten az Énekek éneke, amely zsidó címe szerint a Sir hásirim (שיר השירים). Ez a költői mű a szerelemről, újjászületésről (bizonyos értelmezés szerint az Isten és népe közötti szeretetről) szól.**

A **pészahot** számtalan előírás szabályozza. Éppen ezek betartása végett az előkészületeknek már **pu- rim** után, egy hónappal az ünnep előtt, de **niszán** elején mindenképpen nekiállnak.

Pészáchi „kisokos”

Kevésbé gyakorlottak ilyenkor az előírásokat is áttanulmányozzák, hogy minden rendben menjen. A zsidók a **pészah** előtti időben minden erjedésre alkalmas élelmiszertől megtisztítják lakásukat. Ezt sokszor eladással oldják meg. Tűzhelyüket és minden étkezéssel kapcsolatos dolgukat rituális tisztításnak vetik alá (**kikaserolás – kóser, alkalmas szóból**). A hagyomány szerint a **pészah** előtti héten őrlik meg az addig gondosan tárolt gabonát. Ebből a gabonából sütik szigorú tisztasági előírások betartásával a pászkát, ami csak liszt és víz felhasználásával készülhet. A **pészahot** megelőző napokban a zsidóság adakozik a szegények, rászorulók javára, hogy nekik is legyen **pészahi lisztjük (kimhá dipiszhá)**, és ezáltal ők is teljes értékű ünnepet ülhessenek. Fontos, hogy mindenki érezze, ő maga szabadult meg a rabságtól.

Hámecnek (חמץ), kovászosnak nevezik az olyan dolgokat (főleg élelmiszereket), melyek gabonából (búza, árpa, rozs, tönköly, zab) készültek és legalább tizenhét percig vízzel voltak folyamatos érintkezésben. A lakást vagy házat **niszán 13-án**, még **erev pészah** előtt szokták kitakarítani a **hámectől**, néhány helyre azonban kenyérmorzsát rejtenek, hogy legyen mit megtalálni. Nagyobb mennyiségű **hámecet pészah** idejére el lehet adni egy nem zsidónak, előleg ellenében. Az üzletről adásvételi szerződés készül (**stár mehirát hámec**), ebben kikötésként szerepel, hogy amennyiben a vevő a teljes vételárat nyolc nap elmúltával (**pészah napjai**) nem egyenlíti ki, akkor az ügylet semmissé válik és az áru, vagyis a **hámec** visszakerül az eredeti tulajdonoshoz. **A hámec keresése, kutatása (bedikát hámec – בדיקת חמץ)** a már előzőleg gondosan kitakarított lakásban megy végbe, hagyományosan gyertyával a kézben. A talált hámecet tollseprűvel fakánálra seprik és fehér szövetbe kötözik, ezzel jelezvén, hogy nincs több **hámec** a házban.

Az ünnep előtti bevásárlások alkalmával ügyelnek arra, nehogy **hámecosodásra** alkalmas élelmiszert szerezzenek be. Ezekben az ételekben szerepel a **pészahra** alkalmas (**káser lepszáh – כשר לפסח**) felirat. A felirat egyben tanúsítvány (hehser) arról, hogy a termék semmi **hámecosodásra** hajlamos anyagot nem tartalmaz. Az **askenázi zsidóság pészah** napjaiban a rizs és a hüvelyes növények (**bab, lencse, borsó stb.**) fogyasztását is tiltja.

Niszán 14-én, a **pészahot** megelőző napon (**erev pészah – ערב פסח**) a korai zsidóság történetében az elsőszülöttek börtöt tartottak a megmenekülés, elkerülés emlékére. Egyes nézetek szerint azonban ilyenkor nem a bört, hanem éppen a lakoma ideje van, sok zsidó irányzat tehát ilyenkor lakomát tart. A zsidók ezen a napon haját szokták vágatni, mert az **ómerszámlálás** alatt (**ötven napig**) nincs erre lehetőség. Kivételt az **ómerszámlálás** 33. napja (**Lág Bá Omer**). Kora délelőtt elégetik (**biur hámec**) az összegyűjtött **hámecet** és nyilatkozatot (**Kol hámirá...**) tesznek arról, hogy nincs birtokukban semmiféle **hámec**. Ilyenkor készítik elő a **szédereste** kellékeit. Kora délután sütik a **szédereste** fogyasztandó pászkát (**parancsteljesítés macesze – mácát micvá**), amely több dologban is különleges. Elkészítéséhez előző nap merített vizet (**májim selánu**) és gondosan felügyelt búzalisztet (**smurá**) használnak. A tésztát kézzel dagasztják, miközben zsoltárokat énekelnek. Ha minden élelmiszer rendelkezésre áll és az előkészületek is befejeződtek (például a **szédertál** és az asztal elrendezése), elmennek a zsinagógába az esti imára (**mááriv**). Az ima után a **széderestével** megkezdődik a **pészah**.

A **pészah Izraelben** hét napig tart, máshol nyolc napig. Az eltérést a zsidó naptárrendszer okozta a kezdetekben, ugyanis a hónapok kezdetét a Jeruzsálemben megjelenő újhold határozta meg. Az eseményt korszerű távközlés hiányában nem volt egyszerű tudatni a távoli pontokon élő zsidókkal, ezért egy napot ráhagytak a bizonytalanság ellensúlyozása miatt.

A távoli helyeken élők a biztonság kedvéért kettős ünnepet tartottak. Innen ered, hogy a mai magyarországi zsidóság például **két széderestét** tart. Bár már a negyedik században pontosan kiszámították a napév perceinek számát, így azt is tudták, hogy mikor lesz újhold, a bölcsek utasítására a hagyomány megmaradt.

Horn Ede: A forradalom és a zsidók Magyarországon III. rész

Aki azonban a mi országos viszonyainkat csak egy kicsit is ismeri, tudja jól, hogy a német sajtó március előtt és után egyaránt igen kevés önállósággal rendelkezett, hanem a magyar nővér (vagy úrnő?) uszályhordozója volt. Hogy ma vezércikkét szó szerint fordítja, holnap ellentétes szelleműt közöl, az itt nem tartozik a dologhoz. Legyen elég annyi: a német sajtó kapott ösztönzést, de adni nem adott. A Pedter Zútung volt a német Közlöny, a Pedtofener a német Hírlap, az Opposition a német Marczius. S mert - mint mondtuk - a zsidók csak a német sajtóban tevékenykedtek, így magától értetődik, hogy tolluk révén semminő kiemelkedő szerepet nem tudtak játszani, és teljesen képtelenek voltak arra, hogy a sajtó közegén át bárminő határozott befolyást gyakoroljanak a forradalom menetére. Egyetlen német lap létezett, s jöllehet csak a Függetlenségi nyilatkozat után, Pesten, ez önálló volt, és politikai, valamint társadalmi elmélet terén az egész magyar újságírást messze meghaladta; de ez - a "der 14. April" - egy nem zsidó honvédkapitány (Hazay) által szerkesztve és egy volt keresztény pap (Horárik) által irányítva - semmiképp sem volt a "zsidó szégyensajtó".

A magyar köztársaság napjai meg voltak számlálva. A szakadás a kormányzó elnök és katonai véltársasága között egyre nagyobb lett, s egyre nyitabb és vészterhesebb. Görgey ismételt ígérete ellenére még mindig késlekedett az általánosan követelt és sürgetően szükséges összes haderő egyesítésével; mindazonáltal Paskievics herceg az orosz fősereggel Tiszafürednél már átlépte a magyar Rubikont, s Haynau báró az osztrák fősereggel Félegyházánál állott, 5 mérföldre a magyar kormány ideiglenes székvárosától.

Még alig három hét múlt el attól az estétől (július 1.), amelyen Kossuth bevonulását tartotta, és a hazafias lakosokat, akik őt pompás fáklyásmenettel fogadták, arról biztosította, hogy amint Debrecenből kiharcolták Magyarország függetlenségét, úgy Szegedről Európa szabadságát fogják kiharcolni. - S az e prófécia által ébresztett remény és győzelembe vetett bizalom szomorúságra és aggodalomra változott át. Az osztrák-orosz haderők feltartóztathatatlanul közeledtek, a magyarok lépésről lépésre hátráltak, és mindinkább közelítettek a jelenlegi kormányzókhoz. Már azon kezdtek töprengeni, nem kell-e ezt ismét más helyre áttenni. "Feladni vagy védelmezni, maradni vagy menekülni" - ez volt a nehéz kérdés, amely körül most a vezérek tanácskozása és a nép beszéde forgott. Július 25-én, 26-án és 27-én erről titkos tanácskozások folytak, amelyekről azonban alkalmasint néhány sötét hír, de semmi határozott bizonyosság a közönséghez ki nem szivárgott. Július 28-án, az országgyűlés nyilvános ülésén kellett a háromnapos titkos tanácskozás eredményeinek általános tudomásul szolgálnia.

Mindenki a legfeszültebb várakozással nézett e jelentőségteljes ülés elé, amelyben nyíltan ki kellett mondani, hogy léteznek-e még győzelmi remények, vagy a vereség már elháríthatatlan. Efelől ugyanis már többé nem voltak illúziók; azt a legtöbben elismerték, hogy Szeged és az alsó Tisza vonalának feladásával a magyar ügy is nagyjából elveszett. Sajnos, kiadtak néhány rendeletet az utolsó napokban, amelyek jogos alapot szolgáltattak arra a gyanúra, hogy a kormány e lépés súlyos következményeinek ellenére újból a baljós "visszavonulás"-t nyilvánítja ki, és mint korábban Budapestet, úgy most Szegedet az ellenállás megkísérlése nélkül kiüríti.

Már korán reggel százak gyülekeztek a sokszögű piactéren a városháza előtt, amely most országházává változott át. Katonák és polgárok, kereskedők és hivatalnokok, gyermekek és aggastyánok, gyümölcsárusnők és előkelő hazafias dámák tarka összevisszaságban vegyültek össze, hogy a lehető leghamarabb meghallják a súlyos elhatározásokat a haza atyjainak ajkáról.

Horn Ede: A forradalom és a zsidók Magyarországon III. rész

Azt lehetett gondolni, hogy ez azoknak a féktelen rohanása, akik ezt a határozatot már előre ismerték, és gyorsan menekülni akartak, a számtalan, bankjegynyomdával, kormánylevéltárral, beteg katonákkal stb. visszavonuló kocsik zörgése, a be- és kivonuló zászlóaljok sürgés-forgása, a vérmesebb hazafiak kiáltásai és szitkai, a kishitűek panaszai és jajgatásai; az egész a pillanat hű képmása volt, amelyet a szegedi piactér ennek az emlékezetes napnak a reggelén nyújtott.

E szoros tömegben Izrael népe aránytalanul erőteljesen volt képviselve. Nagy számban voltak láthatók a kormány által Budapestről és más helyekről ide menekített zsidó írók, szállítók, kézművesek és néhány hivatalnok; ott Szeged bátor zsidó ifjúsága, részben nemzetőri uniformisban, mert igen szorgalmasok voltak a szolgálatban, részben fehér blúzban, ráakasztva kis sárga bőrtarisznyával, amint az e nyári köztársaságban divat volt; oldalukon állottak az öreg és jámbor emberek, akik, ősi hagyományok ellenére, ezúttal gyász-szombaton (**Sabbat-Chason**) is az ünnepi szombati ruhát viselték, s néhányan a zsinagógából jövet, néhányan éppenséggel oda menet, imaköpennyel és a Bibliával hónuk alatt, a várakozó tömegbe vegyültek. A gyász kifejezésének, amikor is az ugyanezen nap estéjén éneklendő Jeremiás panaszaira méltóan előkészülve, az arcot előírás szerűen kell tartani, ma még az ortodoxoknál sem lehetett nyomát találni. Úgy látszott, hogy Jeruzsálem pusztulását, amelyet reggel 9-től siratniuk kellett volna, egészen elfelejtették, és teljesen csak a jelenben élnek. Arcukon csupán kíváncsiság és aggodalmas várakozás fejeződött ki.

Mindenesetre mind az idemenekült, mind az itteni lakos izraeliták eléggé hazafiasok voltak ahhoz, hogy az említett fontos döntés iránt, amelyet a mai országgyűlési ülés hozni fog, élénken érdeklődjenek. Az is látható volt azonban, amint a zsidóknak egy kisebb csoportja elkülönült a többi tömegtől, és egymás között halkán, de élénken vitatkozott, amint ott egy zsidó elfordult keresztény szomszédjától, hogy távolabb álló zsidó ismerősével közöljön valamit, vagy közlésre kérje őt - így gyanítani kellett azt, hogy a hazafiságon kívül még egy külön érdek is idecsalogatta őket. Erről tanúskodott a zsidóknak már említett erőteljes képviselője is. Egyedül a szombat kötelezettségének ezt nem lehetett tulajdonítani, mert a modern szegedi zsidók ebben a viharos és üzleti lehetőségekben gazdag időkben a szombat által csak kevésbé engedték magukat dolgaik intézésében megzavarni, miközben másrészt az öregek hazafias kíváncsisága általában meg szokott elégedni a másodlagos forrásokból érkező hírekkel, és nem szoktak itt saját személyükben tolongani.

E minden oldalról hazafias türelmetlenséggel várt országgyűlési ülésnek a zsidók számára csakugyan különös jelentőségűnek kellett lennie; mert itt - s ez visszhangzott a közönségben - végre a régóta kívánt és eddig megtagadott emancipációt fogják kimondani. Még sokan hittek a magyar ügy győzelmében és reméltek ennél fogva az emancipációtól fényes és örömteli jövőt a magyar zsidóság számára. Mások alkalmasint gyanították, hogy egy, a magyar kormány által most kimondott egyenjóság csak meghívás a szenvedésben való részvételre, nem pedig a nemzet örömére; mindazonáltal a saját szemükkal akartak meggyőződni arról, hogy a kormány milyen módon teszi jóvá a zsidókon gyakorolt igazságtalanságokat, és javaslataik milyen meghallgatásra találnak. Ezért sok zsidó odaáramlott, hogy szem- és fültanúja legyen ennek a következményekben talán gazdag, de mindenesetre rendkívül érdekes ülésnek.

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Maceszgombóc – Macesz tarhonya

Idén is eljön a Pészách ünnepe, ez alkalomból megosztjuk a klasszikus maceszgombóc receptünket (nem maceszlisztből), a családi recept elég régi ahhoz, hogy nem maceszlisztből, készítjük a gombócokat, hanem hagyományosan maceszlapok összezúzásával. Készítse el mindenki otthon egész más lesz, mint amit eddig készítettetek. A második feltét a macesztarhonya (dolgozzunk előre).

Hozzávalók: 21 db gombóchoz

Maceszgombóc:

½ kg macesz lap (egy zacskó)
6 db egész tojás
1 tk bors
1,5 tk só
1 csomag petrezselyem
2 dl olaj (napraforgó)

Macesz tarhonya:

1 bögre liszt
2 db egész tojás
Késhegynyi só
Víz

Maceszgombóc elkészítés:

Vegyünk egy nagy műanyag edényt (pészáchi edénykészletből), tegyük bele a maceszlapokat. Törjük össze a maceszlapokat egész kis darabokra (1-2 cm), használjunk nyeles krumplinyomót. Ha elértük a kívánt méretet, törjük bele a tojásokat (ügyeljünk, hogy a héj ne kerüljön bele), tegyük bele az aprított petrezselyem zöldet, sózzuk, borsozzuk. Most jönnek a nedves hozzávalók, elsőnek az olajat adjuk a keverékhez, öntsük hozzá a kimért mennyiségű vizet, majd kézzel jól dolgozzuk össze. Amint összeáلت a keverék egy konyharuhával takarjuk le, pihentessük fél órát. Míg pihen a massa tegyük fel egy magasfalú lábasba vizet forralni, (ha van pészáchi levespor vagy kocka tegyük bele), ha nincs akkor sima vízbe.

A pihentetés után vizes kézzel közepes méretű gombócokat formázzunk, nekem mindig 21 db jön ki ebből a mennyiségből. Lobogó vízben 25-30 percig főzzük a gombócokat, míg puhák nem lesznek.

Macesz tarhonya elkészítése:

A kimért lisztet egy edénybe tesszük, feltörjük a két tojást (héjra vigyázni), a sót, és a vizet is hozzáadjuk, (amennyit épphogy felvesz, olyan csipetke állagúra) az összeáلت tésztát letakarjuk és kicsit pihentetjük. Előveszünk egy nagylukú reszelőt, és átreszeljük rajta a tésztát. Az átreszelt tésztát tálcára tesszük, szétterítjük rajta, és macesz liszttel meghintjük. Hagyjuk több napra állni hagyni hogy megszáradjon. Naponta érdemes egyszer átpergetni.

Marhapörkölt mellé kiváló választás.

Forrás: (Streit Sándorné)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

SZÉDER ESTI MENÜ „ÉTLAP, ÁRAK”

CSIRKÉS MENÜ 5.500 FT

- MACESZGOMBÓC LEVES
- 1 DB EGÉSZ SÜLT CSIRKECOMB
- TÖRT BURGONYA, PÁROLT KÁ-
POSZTA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

PULYKÁS MENÜ 5.500 FT

- MACESZGOMBÓC LEVES
- 2 SZELET SÜLT PULYKACOMB
- TÖRT BURGONYA, PÁROLT KÁ-
POSZTA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

LIBÁS MENÜ 7.500 FT

- MACESZGOMBÓC LEVES
- 1 DB EGÉSZ SÜLT LIBACOMB
- TÖRT BURGONYA, PÁROLT KÁ-
POSZTA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

KACSA MENÜ 6.500 FT

- MACESZGOMBÓC LEVES
- 1 DB KACSACOMB, FÉL SÜLT KA-
CSAMELL
- TÖRT BURGONYA, PÁROLT KÁ-
POSZTA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

MARHÁS MENÜ 7.500 FT

- MACESZGOMBÓC LEVES
- MARHAPÖRKÖLT
- MACESZ TARHONYA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

LAZACOS MENÜ 7.500 FT

- MACESZGALUSKÁS ZÖLDSÉG LE-
VES
- GYÖMBÉRES LAZAC STEAK
- ½ PÁROLT ZÖLDSÉG, ½ PETREZSE-
MES BURGONYA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

VEGETÁRIÁNUS MENU 4.500 FT

- MACESZGALUSKÁS ZÖLDSÉG LE-
VES
- GRILL ZÖLDSÉGEK (PADLIZSÁN,
CUKKINI, SÁRGARÉPA, VÖRÖS-
HAGYMA)
- TÖRT BURGONYA
- TÖLTÖTT MACESZTORTA

SZÉDER TÁL 1.100 FT

MENÜKHÖZ VÁLASZTAHTÓ SÜTEMÉ- NYEK:

CSOKIS, CITROMOS, VANILIÁS, KÁVÉS-
CSOKIS

Forrás: (Laky konyha)

Körzetünkben idén is tartunk közösségi szédert a második este (április 6.-án csütörtök esti imádkozás után), aki szeretne részt venni kérem jelezze személyesen a Samesz uraknak vagy emailben legkésőbb április 3.-áig. Több fajta menüből lesz választék.

Netanjahu elhalasztotta az igazságügyi rendszer átalakítását

Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök hétfő esti televíziós beszédében az izraeli parlament, a kneszet nyári ülészakára halasztotta az igazságügyi rendszer átalakítását, hogy lehetőséget teremtsen a tárgyalásra és a közmegegyezésre.

Netanjahu beszédében a **“nemzet iránti felelősségére”** hivatkozva, az esetleges polgárháború elkerülése érdekében a tavaszi ünnepek utánra, a több mint egy hónap múlva kezdődő nyári parlamenti időszakra halasztotta a jogrend átalakítását célzó törvény elfogadásának folytatását.

A tavaszi szünet, a pészah és a többi, ilyenkor esedékes ünnep idejére a miniszterelnök tárgyalásokat ígért, melyeken közelebb kerülhetnek a felek, de hangsúlyozta, hogy a 120 tagú kneszetben fennálló 64 fős többségével a kormány képes elfogadtatni a törvények eredetileg tervezett szövegét.

A kormányfő megróta a tartalékos katonai szolgálat megtagadóit, akik szerinte szét szakítják a nemzetet, és kemény fellépésre szólította fel a biztonsági erőket velük szemben. A hadseregnél az utóbbi hetekben az igazságügyi rendszert átalakító törvények miatt egyre több tartalékos jelentette be, hogy nem folytatja katonai tevékenységét, amíg le nem állítják ezen törvények megszavazását.

A miniszterelnök ugyanakkor üdvözölte beszédében a jogrend átalakítását támogató hétfő esti, a kneszetnél megrendezett kormánypárti tüntetés résztvevőit. Előzőleg, a nap folyamán ugyanott mások tiltakoztak az új törvények megszövegezése és elfogadása ellen.

Jair Lapid, az ellenzék vezetője röviddel a Netanjahu-beszéd elhangzása után bejelentette, hogy kész a tárgyalásokra Jichák Hercog államfőnél, ahol a jelenlegi törvények helyett az izraeli alkotmányt előkészítő megbeszéléseket szeretne folytatni, mert – mint mondta – Izraelnek nem a sebet eltakaró tapasztalás, hanem valódi gyógyszerre van szüksége. Beni Ganz, az ellenzéki Nemzeti Tábor nevű párt vezetője is hajlandó tárgyalni a törvénytervezetről.

Dél előtt az éjszakai tömegtüntetések nyomán egyeztetést tartottak a koalíció frakcióvezetői.

A Netanjahu-beszéd után Arnon Bar-David szakszervezeti vezető lemondta a törvénytervezet miatt dél előtt bejelentett országos sztrájkot.

Forrás: (izraelinfo)

SPORT HÍREK

INDONÉZIA KI AKARTA ZÁRNI AZ IZRAELI VÁLOGATOTTAT, ELVETTÉK TŐLE AZ U20-AS FOCI-VB RENDEZÉSI JOGÁT

A világ legnépesebb muszlim országa ezzel az indulás jogát is elvesztette és további szankciókra is számíthat Izrael-ellenessége miatt.

Amikor tavaly az izraeli U19-es válogatott bejutott a korosztályos Európa-bajnokság elődöntőjébe már bizonyossá vált, hogy az ország történetében először részt vehet a csapat az idei U20-as labdarúgó-világbajnokságon. A bökkenő csupán annyi volt, hogy az U20-as vébé rendezési jogát már korábban elnyerte Indonézia, amely országnak nincs diplomáciai kapcsolata Izraellel, a területéről az izraeli állampolgárok ugyan nincsenek kitiltva, de vízumot sem igazán szoktak kapnia belépéshez.

A nemzetközi labdarúgó-szövetség, a FIFA mindenesetre előre jelezte, hogy minden olyan válogatott bejutását biztosítani kell a rendező országnak, amelyik kiharcolta a tornán való részvételt. Amikor azonban a héten a csoportok sorsolására került volna sor, már érezni lehetett, hogy valami nem lesz rendben az indonéz rendezés körül.

Két befolyásos tartomány, Bali és Közép-Jáva kormányzója ugyanis jelezte, hogy nem fogják beengedni az izraelieket, és Izrael kizárását követelték a vb-ről. Joko Widodo indonéz elnök kedden azt mondta, hogy ellenzi Izrael részvételét, és hogy az ország azelőtt vállalta a kupa rendezését, hogy az izraeli válogatott bejutott volna a kvalifikáción. Indonézia és Irak pedig közölte, hogy nem hajlandóak egy csoportban szerepelni az izraeliekkel.

A sorsolást elhalasztották, szerdán pedig Gianni Infantino, a FIFA elnöke Dohában találkozott Erick Thohirral, az indonéz futballszövetség elnökével. Majd ezután a FIFA visszavonta Indonéziától a május 20-án kezdődő U20-as vébé rendezési jogát. Ezzel együtt a világ legnépesebb muszlim országa a részvételi jogát is elvesztette a tornán, valamint további szankciókra is számíthat. Az sem kizárt, hogy az indonéz válogatottat eltiltják a 2026-os labdarúgó-világbajnokságon való indulástól.

A FIFA közleménye szerint az U20-as vébé mérkőzéseinek dátumai nem változnak egyelőre, bár az új helyszínt még nem hirdette ki a nemzetközi szövetség. A legesélyesebbnek Argentína látszik, de Katar és Peru is szívesen megrendezné a tornát május 20. és június 11. között.

Forrás: (akibic)

IMAIĐÓK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Márc. 31. – 2023. Ápr. 07.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
31. péntek	7:00	18:00
01. szombat	8:00	18:00
02. vasárnap	8:00	19:00
03. hétfő	7:00	19:00
04. kedd	7:00	19:00
05. szerda	7:00	19:00
06. csütörtök	8:00	19:00
07. péntek	8:00	19:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
31. péntek	18:53	01. szombat	20:00
07. péntek	19:03	08. szombat	20:11

POÉN SAROK

A családi fényképalbumban Móricka a szülei esküvői képet nézegeti.

- Anyu, miért voltál fehér ruhában?
- Azért, mert a fehér az öröm és a boldogság színe.
- Akkor már értem, hogy az apu miért van feketében!

Események

Hétfőn Horovitz László tartott Jahrzeit-ot anyai nagymamája után, aki Mauthausenben halt meg. Tikunt adott az eltávozott tiszteletére.

Körzetünkben idén is tartunk közösségi szédert a második este (április 6.-án csütörtök esti imádkozás után), aki szeretne részt venni kérem jelezze személyesen a Samesz uraknak vagy emailben legkésőbb április 3.-áig. Több fajta menüből lesz választék.

A Szeretetkórház speciális kártya igényléséhez a nyomtatványt zsinagógánkban megtalálják és akár a helyszínen kitölthetik. Továbbítjuk a kijelölt kollégának.

Különleges, örömteli alkalmakkor, jó hír hallatán, új holmira, új gyümölcsre:

ברוך אתה ה'
אלהינו מלך העולם,
ששחיינו וקיימנו
והגייענו לזמן הזה

Báruch Átá
Ádonáj Elohénu
Melech HáOlám,
sehechejánu vöki-
jimánu vöhigiánu
lizmán háze.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilétek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt április 19.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor